

Warszawa, dnia

2011-02-04

GLÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

Przemysław Biliński

GIS-BI-074-5/MK/11

**Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny**

-Wszyscy-

Przemysław Biliński

Uprzejmie informuję, że w dniu 31 grudnia 2010 r. w Dzienniku Ustaw Nr 259, poz. 1766 opublikowano *rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania funkcjonariuszom organów PIS uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.*

Następstwem obu nowelizacji ww. rozporządzenia (pierwszą, z dnia 25 czerwca 2010 r. opublikowano w Dzienniku Ustaw Nr 114 poz. 766) jest dostosowanie go do przepisów *ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10 poz. 55 z późn. zm.)* dzięki czemu, funkcjonariusze Państwowej Inspekcji Sanitarnej uzyskują uprawnienia do nadawania grzywiny w drodze mandatu karnego zarówno na podstawie art. 13 ust 1 pkt 2, jak i ust. 2 tej *ustawy.*

W związku z powyższym, uprzejmie proszę o realizację uprawnień przewidzianych *rozporządzeniem.*

W załączeniu przesyłam tekst nowelizacji *rozporządzenia*, a także odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania związane z *ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych*, do wykorzystania przez Państwa w celach wewnętrznych. Jest to wyłącznie materiał pomocniczy dla pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej i nie stanowi oficjalnej interpretacji ustawy.

Z poważaniem
P. Biliński
Przemysław Biliński

Do wiadomości:

1. Dyrektor Departamentu Promocji Zdrowia, Biostatystyki i Analiz w GIS
2. Dyrektor Departamentu Zapobiegania oraz Zwalczania Zakażeń i Chorób Zakaźnych u Ludzi w GIS
3. Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Żywnienia w GIS
4. Dyrektor Departamentu Higieny Środowiska w GIS

1766

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 30 grudnia 2010 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania funkcjonariuszom organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego

Na podstawie art. 95 § 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 października 2002 r. w sprawie nadania funkcjonariuszom organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz. U. Nr 174, poz. 1426, z 2008 r. Nr 58, poz. 353 oraz z 2010 r. Nr 114, poz. 766) w § 2 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 214, poz. 1344 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474 i Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307 i Nr 225, poz. 1466.

„8) art. 13 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z późn. zm.²⁾).”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 96, poz. 1107, z 2003 r. Nr 229, poz. 2274 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 529.

Odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania związane z interpretacją ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10 poz. 55 z późn. zm.)

Odpowiedzi na poniższe pytania zostały przygotowane na podstawie następujących aktów prawnych:

- *Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10 poz. 55 z późn. zm.)*
- *Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 1994 r. Nr 85 poz. 388 z późn. zm.)*
- *Ustawa z dnia 17 listopada 2006 r. prawo o transporcie drogowym (Dz. U. z 2006 r. Nr 235 poz. 1201 z późn. zm.)*
- *Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2005 r. Nr 108 poz. 908)*
- *Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie nadania funkcjonariuszom organów PIS uprawnień do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego*

1. Czy będzie można sprzedawać wyroby tytoniowe w lokalach gastronomiczno-rozrywkowych?

Odp. TAK, z zastrzeżeniem artykułu 6 *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* tj. zakazu sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom do lat 18, zakazu sprzedaży wyrobów tytoniowych w automatach oraz w opakowaniach zawierających mniej niż 20 sztuk, a także luzem bez opakowania.

2. Czy ogródki sezonowe to również lokale gastronomiczno-rozrywkowe?

Odp. Zgodnie z art. 2 *ustawy o własności lokali* samodzielny lokal mieszkalny, a także lokal o innym przeznaczeniu mogą stanowić odrębne nieruchomości. Samodzielnym lokalem mieszkalnym, w rozumieniu ustawy, jest wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczonych na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokajaniu ich potrzeb mieszkaniowych. Przepis ten stosuje się odpowiednio również do samodzielnych lokali wykorzystywanych zgodnie z przeznaczeniem na cele inne niż mieszkalne. Spełnienie wymagań, o których mowa w ust. 2 art. 2, stwierdza starosta w formie zaświadczenia.

Zgodnie z rozumieniem ustawy, ogródki nie są lokalami, zatem jeżeli prawo miejscowe nie stanowi inaczej teren wokół lokalu nie jest objęty zakazem palenia tytoniu.

3. Ile sal właściciel może wydzielić dla palących w przypadku lokali posiadających np. 3 lub więcej pomieszczeń do konsumpcji?

Odp. W art. 5a ust. 4 *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* jest mowa o tym, że właściciel lub zarządzający lokalem gastronomiczno-rozrywkowym z co najmniej dwoma pomieszczeniami przeznaczonymi do konsumpcji, może wyłączyć spod zakazu palenia tytoniu zamknięte pomieszczenie konsumpcyjne. Zatem ustawodawca wyraźnie zaznacza, że dotyczy to 1 pomieszczenia, również w przypadku lokali posiadających wiele pomieszczeń do konsumpcji.

4. Jak powinno wyglądać oznakowanie lokali? Gdzie je umieszczać? Czy obowiązuje jeden wzór znaku dla wszystkich?

Odp. Zgodnie z art. 5 ust. 1a właściciel lub zarządzający obiektem lub środkiem transportu publicznego, w którym obowiązuje zakaz palenia wyrobów tytoniowych, umieszcza w widocznych miejscach odpowiednie oznaczenia słowne i graficzne informujące o zakazie palenia wyrobów tytoniowych na danym terenie lub środku transportu.

Widoczne miejsce to takie, które zauważy każdy (pracownik, klient itp.), kto do danego obiektu wchodzi.

Ustawa nie przewiduje jednego wzoru znaku zakazu palenia, ważne jest natomiast to, by posiadał on jednocześnie formę graficzną i tekstową. Propozycję znaku umieszczono na stronie www.mz.gov.pl w zakładce TYTOŃ. Można go bezpłatnie pobrać i zastosować w swoim obiekcie lub pojeździe.

5. Gdzie można wyznaczyć miejsca dla palących i jakie warunki muszą one spełniać?

Odp. zgodnie z art. 5a *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* właściciel lub zarządzający może wyłączyć spod zakazu palenia tytoniu indywidualne pokoje w obiektach służących celom mieszkalnym.

Właściciel lub zarządzający może również wyznaczyć palarnię (zgodnie z art. 2 ust. 9 *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* palarnia to wyodrębnione konstrukcyjnie od innych pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych pomieszczenie, odpowiednio oznaczone, służące do palenia wyrobów tytoniowych zaopatrzone w wywiewną wentylację mechaniczną lub system filtracyjny w taki sposób, aby dym tytoniowy nie przenikał do innych pomieszczeń):

- w domach pomocy społecznej lub domach spokojnej starości,
- w hotelach,

- w obiektach służących obsłudze podróżnych,
- na terenie uczelni,
- w pomieszczeniach zakładów pracy,
- w lokalach gastronomiczno rozrywkowych.

Ponadto, właściciel lub zarządzający lokalem gastronomiczno-rozrywkowym z co najmniej dwoma pomieszczeniami przeznaczonymi do konsumpcji, może wyłączyć spod zakazu palenia tytoniu zamknięte pomieszczenie konsumpcyjne, wyposażone w wentylację zapewniającą, aby dym tytoniowy nie przenikał do innych pomieszczeń.

6. Czy będzie można palić na ulicy, np. przed wejściem do lokalu gastronomiczno-rozrywkowego?

Odp. TAK, jeżeli zakaz palenia nie został wprowadzony z innego tytułu, np. uchwałą rady gminy.

7. Jakie kary grożą za łamanie artykułu 5 ustawy?

Odp. Za niedostosowanie się do zapisów art. 5 *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* grozi kara grzywny w następujących wysokościach:

- do 2000 złotych – może zapłacić właściciel lub zarządzający obiektem lub środkiem transportu publicznego za nieumieszczenie znaku zakazu palenia tytoniu,
- do 500 złotych – może zapłacić osoba paląca w miejscach objętych zakazem,

8. Kto ma prawo do egzekucji ustawy? Jakie służby mogą nakładać mandaty?

Odp.

- za nieumieszczenie znaku zakazu palenia tytoniu może ukarać: Policja, Straż Miejska i Państwowa Inspekcja Sanitarna;
- za palenie tytoniu w miejscach objętych zakazem ukarać może Policja, Straż Miejska i Państwowa Inspekcja Sanitarna.

9. Czy w teatrze lub muzeum będzie można palić?

Odp. Nie, w pomieszczeniach kultury i wypoczynku obowiązuje zakaz palenia bez możliwości wyznaczenia palarni; zakaz ten dotyczy także artystów grających w sztuce.

10. Czy dla właścicieli lub zarządzających będzie obowiązywał okres przygotowawczy związany z wprowadzeniem zakazu palenia?

Odp. *ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* nie przewiduje okresu na przygotowanie się do zakazu palenia tytoniu i oznakowania pomieszczeń po 15 listopada 2010 roku.

11. Co właściciele lokali powinni zrobić, w sytuacji kiedy klient łamie zakaz palenia tytoniu w lokalu?

Odp. Powinien upomnieć klienta, poprosić o zgaszenie papierosa, a jeżeli to nie poskutkuje, wyprosić z lokalu lub powiadomić Policję/Straż Miejską.

12. Czy zwykły obywatel może podjąć interwencję, gdy widzi, że ktoś łamie zakaz palenia, np. na przystanku autobusowym?

Odp. TAK, może przypomnieć o zakazie palenia tytoniu i poprosić o zgaszenie papierosa.

13. Kto odpowiada za kontrolę stanu technicznego palarni? Czy potrzebne jest jakieś specjalne zaświadczenie o tym, że palarnia jest wykonana prawidłowo? Jeśli tak, to kto je wydaje?

Odp. *ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* nie określa kto jest odpowiedzialny za opracowanie technicznej specyfikacji palarni. Należy zatem przyjąć, że budowa takiego pomieszczenie powinna spełniać wymogi opisane w definicji palarni zawartej w ustawie (*palarnia to wyodrębnione konstrukcyjnie od innych pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych pomieszczenie, odpowiednio oznaczone, służące do palenia wyrobów tytoniowych zaopatrzone w wywiewną wentylację mechaniczną lub system filtracyjny w taki sposób, aby dym tytoniowy nie przenikał do innych pomieszczeń*) i podlegać ogólnym przepisom prawa budowlanego.

14. Gdzie można uzyskać więcej informacji na temat ustawy?

Odp. w zakładce TYTONÍ na stronie www.mz.gov.pl, na stronie Głównego Inspektoratu Sanitarnego, w wojewódzkich i powiatowych stacjach sanitarno-epidemiologicznych na terenie całego kraju.

Dodatkowo, PIS dysponuje materiałami edukacyjnymi na temat skutków zdrowotnych używania tytoniu (czynnego i biernego palenia) oraz organizuje eventy, punkty informacyjne, konferencje związane z wejściem w życie nowych przepisów.

15. Czy pracownicy PIS mogą przeprowadzać kontrole związane z ustawą również poza czasem pracy stacji? Czy wszystkie kontrole poprzedzone są informacją do właściciela lub zarządzającego obiektem o terminie kontroli?

Odp. Pracownicy PIS przeprowadzają kontrole zgodnie z rocznym planem kontroli, ale również akcyjnie, np. akcje letnie lub inne związane z kontrolą warunków sanitarno-higienicznych w obiektach podlegających nadzorowi bieżącemu PIS.

Kontrole warunków sanitarno-higienicznych obiektów związanych z wprowadzaniem do obrotu żywności (np. lokale gastronomiczno-rozrywkowe) mogą odbywać się bez wcześniejszego powiadomienia właściciela lub zarządzającego.

PIS może przeprowadzać kontrole o każdej porze.

16. Czy możliwość wprowadzenia zakazu palenia tytoniu w restauracji zależy od jej powierzchni?

Odp. NIE, w jednej z propozycji nowelizacji *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych*, przewidywano taką zależność (właściciele lokali gastronomicznych o powierzchni poniżej 100 metrów kw. mieli mieć możliwość podjęcia decyzji, czy lokale te będą w całości przeznaczone wyłącznie dla osób palących czy niepalących, a w lokalach powyżej 100 m kw. właściciel mógł wydzielić sale dla palących).

Obecnie jednak, możliwość wyznaczenia miejsca dla palących jest uzależniona jedynie od ilości sal przeznaczonych do konsumpcji, jakimi dysponuje lokal - w razie, gdy lokal dysponuje minimum 2 salami, jedną z nich można przeznaczyć dla palących.

17. Czy na stadionie sportowym można palić tytoń?

Odp. zgodnie z art. 5 *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych*, palenie jest zabronione w pomieszczeniach obiektów sportowych. Jeśli więc stadion jest otwarty, można na nim palić, chyba, że zakaz palenia wynika z innego tytułu (np. jest wprowadzony przez prawo miejscowe).

18. Czy zorganizowanie w lokalu tzw. klubu palacza lub imprezy dla osób palących zwalnia z wprowadzania w lokalu zakazu palenia?

Odp. NIE, zgodnie z *ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* zakaz palenia obejmuje wszystkie lokale gastronomiczno - rozrywkowe, bez względu na rodzaj imprez tam organizowanych.

W przypadku, kiedy tzw. klub palacza nie funkcjonowałby w lokalu gastronomiczno-rozrywkowym, a mieściłby się w budynku, wówczas traktowany jest jako inne pomieszczenie do użytku publicznego, w którym również obowiązuje zakaz palenia tytoniu (art. 5 ust. 1 pkt 11).

19. W jaki sposób wyznacza się obszar przystanku komunikacji publicznej?

Odp. Zgodnie z *ustawą prawo o transporcie drogowym* przystanek to miejsce przeznaczone do wsiadania lub wysiadania pasażerów na danej linii komunikacyjnej, oznaczone w sposób określony w przepisach *ustawy prawo o ruchu drogowym* z informacją o rozkładzie jazdy, z uwzględnieniem godzin odjazdów środków transportowych przewoźnika drogowego uprawnionego do korzystania z tego miejsca. *Ustawa prawo o ruchu drogowym* z kolei określa przystanek jako miejsce zatrzymywania się pojazdów transportu publicznego, oznaczone odpowiednimi znakami. Dodatkowo, ustawa do przystanku odnosi się w art. 49, który określa, gdzie nie można zatrzymywać pojazdu: w odległości mniejszej niż 15 m od słupka lub tablicy oznaczającej przystanek, a na przystanku z zatoką - na całej jej długości.

20. Czy przepisy regulujące zakaz palenia dotyczą też shisha barów?

Odp. Tak, jeśli wkład do shishy zawiera również tytoń.

21. Czy zakaz palenia obowiązuje na klatce schodowej w bloku?

Odp. Nie, klatka schodowa nie należy do żadnej z kategorii wymienionych w art. 5 ustawy. Wspólnota mieszkaniowa lub spółdzielnia będą mogły taki zakaz wprowadzić indywidualnie.

22. Czy można palić w akademiku?

Odp. Ustawa wprowadza zakaz palenia na terenie uczelni. Właściciel lub zarządzający terenem uczelni może wyznaczyć na tym terenie palarnię (która spełnia wymagania określone w art. 2 pkt. 9 ustawy, czyli m.in. jest wyodrębnionym konstrukcyjnie od innych pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych pomieszczeniem); może także w akademiku wyłączyć spod zakazu palenia indywidualne pokoje służące celom mieszkalnym (zgodnie z art. 5a ust.1 ustawy).

23. Czy pacjenci szpitala psychiatrycznego mogą palić w szpitalu?

Odp. Ustawa nie przewiduje wyjątków od zakazu palenia na terenie zakładów opieki zdrowotnej i w pomieszczeniach innych obiektów, w których są udzielane świadczenia zdrowotne (art. 5 ust 1 pkt 1). Nie można również traktować takiego szpitala jak „obiekту służącego celom mieszkalnym” - jest to nie do pogodzenia co najmniej z jego zadaniami statutowymi.

24. Do której kategorii miejsc wymienionych w art. 5 ustawy można zaliczyć sklepy i galerie handlowe? Czy można w nich palić?

Odp. Sklepy/galerie handlowe są „innymi pomieszczeniami dostępnymi do użytku publicznego”. Ustawa nie przewiduje możliwości tworzenia palarni w takich pomieszczeniach.

25. Jakie kary, które mogą dotyczyć lokali gastronomiczno-rozrywkowych przewiduje ustawa?

Odp. Oprócz kary grzywny przewidzianej dla palacza (500 zł) oraz dla właściciela, który nie umieści informacji o zakazie palenia (2000 zł), ustawa przewiduje następujące kary, które mogą dotyczyć lokali gastronomiczno – rozrywkowych:

karze grzywny do 2 000 pln, podlegają następujące czyny:

- 1) sprzedaż wyrobów tytoniowych osobom do lat 18
- 2) nie umieszczenie w miejscu sprzedaży informacji o zakazie sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom do lat 18
- 3) sprzedaż wyrobów tytoniowych na terenie zakładów opieki zdrowotnej, szkół i placówek oświatowo - wychowawczych oraz obiektów sportowo - rekreacyjnych
- 4) sprzedaż wyrobów tytoniowych w automatach;
- 5) sprzedaż papierosów w opakowaniach zawierających mniej niż 20 sztuk oraz luzem bez opakowania;

karą grzywny do 200 000 pln albo karze ograniczenia wolności albo obu karom łącznie podlega ten, kto:

- 1) reklamuje, promuje lub sponsoruje wyroby tytoniowe, rekwizyty tytoniowe i produkty imitujące wyroby lub rekwizyty tytoniowe oraz symbole związane z używaniem tytoniu w miejscach publicznych;
- 2) eksponuje w punktach sprzedaży przedmioty imitujące opakowania wyrobów tytoniowych.